

การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เกี่ยวกับกรรมการอิสระและ การจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย

วันที่ได้รับต้นฉบับ:	2 สิงหาคม 2560
วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข:	21 กันยายน 2560
วันที่ตอบรับบทความ:	16 มีนาคม 2561

ธิดุณ สุภาสัย*
ชัยวุฒิ ตั้งสมชัย**

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยทำการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของการจัดการกำไรในช่วงก่อนและหลังการบังคับใช้กฎเกณฑ์ของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบริษัทที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์อยู่แล้ว (Compliant Firms) และกลุ่มบริษัทที่มีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามเกณฑ์ (Noncompliant Firms) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่นำมาศึกษา รวมทั้งกระบวนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และใช้รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจผู้บริหารเป็นตัวแทนในการวัดค่าของการจัดการกำไร โดยเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากรายงานการเงินของบริษัทจดทะเบียนในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2550-2554 รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 305 บริษัท ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระ การจัดการกำไรในกลุ่มบริษัทที่มีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามเกณฑ์ไม่ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับกลุ่มบริษัทที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์อยู่แล้ว แต่ผลการทดสอบบริษัทที่มีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามเกณฑ์และมีต้นทุนในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารต่ำ การศึกษาพบการเปลี่ยนแปลงของการจัดการกำไรเป็นไปในทิศทางที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า กฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระนี้จะช่วยส่งผลให้การจัดการกำไรลดลงในกรณีที่บริษัทมีต้นทุนการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารต่ำแต่ยังไม่มีผลในภาพรวม กล่าวคือไม่ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของการจัดการกำไรของบริษัททั้งหมด

คำสำคัญ: กรรมการอิสระ การจัดการกำไร ต้นทุนการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสาร

* นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตทางการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Regulatory Reforms on Independent Directors and Earnings Management of Listed Firms in Thailand

Received: August 2, 2017
Revised: September 21, 2017
Accepted: March 16, 2018

*Thikun Supasai**
*Chaiwuth Tangsomchai***

Abstract

This study aimed at investigating the effects caused by regulatory reforms in the proportion of independent directors towards earnings management of listed companies on the Stock Exchange of Thailand. The study compared changes of earnings management of the two sample groups, the compliant firms and the noncompliant firms, before and after the regulatory reforms. The analysis of data was based on descriptive statistics and the multiple regression. Discretionary accruals were used as the proxies for measuring earnings management. Data was collected from financial statements of listed companies during 2007-2011 in amounting of 305 sample firms. The results showed that after the regulatory reforms in the proportion of independent directors, earnings management of the noncompliant firms was not statistically different when comparing to those compliant firms. However, in the case of the noncompliant firms with low information acquisition cost, the study found that earnings management were decreased significantly. This reflects that the regulatory reforms regarding the proportion of independent directors reduced earningsmanagement for the firms with low information acquisition cost. Nevertheless, the regulatory reforms were not effectively enough to reduce earnings management of the overall firms.

Keywords: Independent Director, Earnings Management, Information Acquisition Cost

* Student, Master of Science Program in Finance, Faculty of Business Administration, Chiang Mai University.

** Assistant Professor, Faculty of Business Administration, Chiang Mai University.

1. บทนำ

ในการดำเนินธุรกิจของกิจการต่างๆ โดยเฉพาะกิจการที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นั้น รายงานการเงินถือเป็นข้อมูลสำคัญ และถูกนำไปใช้สำหรับการตัดสินใจในเรื่องเชิงเศรษฐกิจ โดยบุคคลหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นกรรมการบริหาร เจ้าของกิจการ นักลงทุน หรือบริษัทคู่ค้า ดังนั้น รายงานการเงินที่ถูกจัดทำขึ้นจึงควรที่จะต้องมีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ทางบัญชีที่กำหนด เพื่อให้ผู้ใช้สามารถนำข้อมูลไปพิจารณาตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ในอดีตที่ผ่านมากลับพบว่า มีปัญหาเกิดขึ้นจำนวนมากในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกำไร ในรายงานการเงินจากบุคคลผู้ทำหน้าที่ฝ่ายบริหารในองค์กร โดยกระทำการผ่านช่องทางของมาตรฐานทางบัญชีรูปแบบต่างๆ จนทำให้ข้อมูลรายงานการเงินที่ถูกนำเสนอออกมาสู่สาธารณะนั้นไม่สามารถที่จะสะท้อนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกิจการได้อย่างถูกต้อง ยกตัวอย่างเหตุการณ์ในอดีต เช่น กรณีที่มีการกล่าวโทษโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ต่อเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัท สิงห์ พาราเทค จำกัด (มหาชน) ในเรื่องการบันทึกรายได้จากการขายที่เป็นเท็จ หรือกรณีการกล่าวโทษผู้บริหาร บริษัท จี เจ สตีล จำกัด (มหาชน) ฐานตกแต่งบัญชีและรายงานการเงิน เป็นต้น นอกจากนี้ ในต่างประเทศ ยังมีตัวอย่างเหตุการณ์ที่เป็นข่าวโด่งดังของบริษัทผู้ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีชื่อเสียงระดับโลกอย่างโตชิบา (Toshiba) ที่ถูกตรวจสอบพบว่า ผู้บริหารระดับสูงมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการแจ้งรายงานผลกำไรเท็จจริง รวมไปถึงการล้มละลายของบริษัทขนาดใหญ่อย่างเวิลด์คอม (WorldCom) หรือ เอนรอน (Enron) ในอดีต ก็ล้วนมีสาเหตุมาจากพฤติกรรมการตกแต่งรายงานการเงินของฝ่ายบริหารทั้งสิ้น ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นมีส่วนทำให้เกิดกระแสการตื่นตัวถึงความสำคัญของแนวคิดเรื่องการค้ากับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance) ในแง่ของการทบทวนปรับปรุงประสิทธิภาพของกลไกการค้ากับดูแลกิจการ เพื่อถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายบริหาร และปกป้องผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของลักษณะกฎหมายที่เหมาะสมเกี่ยวกับคณะกรรมการอิสระ (Board Independence) ซึ่งถือเป็นผู้มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อปัญหาความไม่โปร่งใสต่างๆ ภายในองค์กร อีกทั้งยังเป็นกลไกสำคัญต่อการขับเคลื่อนของกระบวนการการค้ากับดูแลกิจการที่ดีด้วย

สำหรับในบริบทของประเทศไทยนั้น สำนักงาน ก.ล.ต. ได้มีการระบุเป็นข้อกำหนดไว้อย่างชัดเจน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ว่าเป็นบริษัทจดทะเบียนทั้งหมดต้องมีกรรมการอิสระเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างกรรมการของบริษัท เพื่อทำหน้าที่ในการดูแลผลประโยชน์ให้กับผู้ถือหุ้น โดยจะต้องมีกรรมการอิสระอย่างน้อยบริษัทละ 2 คน ก่อนที่จะมีการปรับข้อกำหนดให้เพิ่มจำนวนขั้นต่ำเป็น 3 คน ในปี พ.ศ. 2542 อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาถัดมา ได้มีการพิจารณาว่า การกำหนดให้มีจำนวนกรรมการอิสระขั้นต่ำเพียง 3 คน ตามเกณฑ์เดิม อาจจะไม่เพียงพอต่อการเข้าไปออกเสียงเพื่อถ่วงดุลอำนาจการตัดสินใจของคณะกรรมการภายในบริษัททั้งหมดได้ ดังนั้น จึงได้มีการเสนอเป็นกฎหมายบังคับให้บริษัทจดทะเบียน

ทุกแห่งภายในตลาดหลักทรัพย์จะต้องมีจำนวนกรรมการอิสระเป็นสัดส่วนอย่างน้อย 1 ใน 3 ของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด และไม่ต่ำกว่า 3 คน โดยประกาศครั้งแรกในช่วงปี พ.ศ. 2551 แต่มีการผ่อนปรนให้บริษัทจดทะเบียนได้มีระยะเวลาในการจัดหาและปรับเปลี่ยนโครงสร้างกรรมการ โดยมีผลบังคับให้แล้วเสร็จภายในวันประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี พ.ศ. 2553 และถือเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่ถูกกำหนดใช้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ล่าสุดแนวคิดเรื่องการปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับกรรมการอิสระได้เริ่มถูกนำมากล่าวถึงอีกครั้ง ในเอกสารเผยแพร่งานประชุม Chairman Forum ปี พ.ศ. 2558 หัวข้อ “Chairman’s Role in Building Independence Across the Board” ที่จัดโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors Association) ซึ่งได้มีการเปิดเผยว่า ภายในที่ประชุมส่วนใหญ่อยู่อยากเห็นจำนวนกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น และมองว่ามีความเป็นไปได้ที่บริษัทจะเพิ่มสัดส่วนกรรมการอิสระให้มีจำนวนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของคณะกรรมการ (สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย, 2558: เว็บไซต์) แนวคิดเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับดูแล (Regulators) ที่มองว่า แนวทางการเพิ่มจำนวนกรรมการอิสระให้มากขึ้นนั้น น่าจะส่งผลดีต่อบริษัทหรือกิจการมากกว่า อย่างไรก็ตามจากหลักฐานต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นมาในอดีตกลับพบว่ายังมีเหตุการณ์กรณีทุจริตของผู้บริหาร โดยเฉพาะการถูกกล่าวโทษในข้อหาความผิดที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการตกแต่งบัญชีเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ร่วมกับแนวทางการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกรรมการอิสระที่ผ่านมาของหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแล ทำให้ผู้ค้นคว้าเกิดคำถามต่อผลลัพธ์และประสิทธิภาพของกฎเกณฑ์ที่ถูกกำหนดขึ้นมาว่ามีความเหมาะสมเพียงพออย่างที่ควรจะเป็นแล้วหรือไม่ โดยเฉพาะในแงุ่มุมที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตของผู้บริหารที่มีพฤติกรรมการจัดการกำไรเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่นักลงทุน รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ ผู้ค้นคว้าจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาว่า ในแง่ของกฎระเบียบและข้อกำหนดของสำนักงาน ก.ล.ต. ที่มีการปรับกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนของจำนวนกรรมการอิสระให้เพิ่มขึ้นตามระเบียบที่ผ่านมา นั้น ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร โดยมุ่งพิจารณาเปรียบเทียบผลที่ได้ในช่วงก่อนและหลังการบังคับใช้กฎเกณฑ์ที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบัน เพื่อตรวจสอบทำความเข้าใจ โดยหวังว่าความรู้ที่ได้จากการศึกษาในเรื่องเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนากฎระเบียบและข้อกำหนดของกรรมการอิสระให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

2. ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการกำไร (Earnings Management)

งานศึกษาของ Healy และ Wahlen (1999) อธิบายความหมายของการจัดการกำไรไว้ว่าเป็นกระบวนการปรับแต่งตัวเลขทางบัญชี โดยอาศัยช่องโหว่หรือทางเลือกในการบันทึกรายการตามมาตรฐานทางบัญชีแบบต่างๆ จากการเลือกใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร เช่น การวัดประเมินมูลค่าสินทรัพย์ การสร้างรายการบัญชีในเชิงธุรกิจ และวิธีการเปิดเผยข้อมูลทางบัญชี เพื่อนำเสนอข้อมูลที่ปรากฏในรายงานทางการเงินให้เปลี่ยนไปสู่ผลลัพธ์ในทิศทางที่ต้องการ เป็นผลทำให้ผู้ใช้ข้อมูลหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ซึ่งตามแม่บทมาตรฐานทางบัญชีที่มีการเลือกใช้เกณฑ์รายการคงค้าง (Accrual Basis) สำหรับการจัดทำรายงานทางการเงินได้กำหนดให้กิจการจะต้องบันทึกการรับรู้เหตุการณ์ทางบัญชีทั้งรายได้และค่าใช้จ่ายตามเวลาที่เกิดรายการทางธุรกิจนั้นๆ ทั้งนี้ แม้ว่าในความเป็นจริงจะยังไม่ได้มีการรับหรือจ่ายเงินสดเกิดขึ้นก็ตาม ผลจึงกลายเป็นช่องทางให้ฝ่ายบริหารสามารถทำการจัดการกำไรได้ ทั้งนี้ โดยทั่วไปรายการคงค้างรวม (Total Accruals: TAC) จะประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (Non Discretionary Accruals: NDAC) และรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accruals: DAC) โดยค่า DAC นั้นจะถูกนำไปใช้เป็นตัวแทนในการวัดค่าของการจัดการกำไร แต่เนื่องจาก DAC เป็นค่าที่ไม่สามารถตรวจวัดจากรายการทางบัญชีได้โดยตรง เนื่องจากถือเป็นค่าประมาณที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจทางบัญชีของผู้บริหาร ดังนั้น วิธีการตรวจสอบค่าจึงต้องคำนวณจากผลต่างของรายการคงค้างรวมกับรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามสมการดังนี้

$$DAC = TAC - NDAC \quad (1)$$

จากที่กล่าวมา เพื่อที่จะวัดค่าการจัดการกำไรจึงจำเป็นต้องทราบข้อมูล 2 ค่าคือ 1) รายการคงค้างรวม (TAC) และ 2) รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (NDAC)

โดยในส่วนของการคำนวณค่ารายการคงค้างรวม (TAC) นั้น McKee (2005) ได้เสนอวิธีการตรวจสอบที่เรียกว่า วิธีแนวคิดกระแสเงินสด (The Cash Flow Approach) โดยวัดค่าจากผลต่างระหว่างกำไรสุทธิก่อนรายการพิเศษ (Net Income: NI) และกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Cash Flow from Operations: CFO) ซึ่ง Hribar และ Collins (2002) ได้ให้ความเห็นสนับสนุนว่าวิธีการนี้มีความเหมาะสมมากกว่าวิธีการวัดค่าแบบอื่น เนื่องจากมีการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของรายการคงค้างทั้งหมด และมีโอกาสที่จะผิดพลาดในการบ่งชี้ถึงการจัดการกำไรต่ำ โดยสามารถเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$TAC = NI - CFO \quad (2)$$

สำหรับรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (NDAC) จะต้องอาศัยแบบจำลองทางสถิติเพื่อนำมาใช้ในการคำนวณค่า ซึ่งในงานศึกษาของ Dechow Sloan และ Sweeney (1995) ได้ทำการประเมินตัวแบบจำลองจำนวน 5 แบบ และพบว่าทางเลือกใช้แบบจำลองที่เรียกว่า The Modified Jones Model จะเป็นวิธีที่สามารถอธิบายค่าของรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารได้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากแบบจำลองประเภทอื่นจะมีการรวมรายการทางบัญชีเกี่ยวกับรายได้จากการขายเชื่อ หรือส่วนที่เป็นลูกหนี้การค้าเข้าเป็นส่วนหนึ่งของรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร แต่ในความเป็นจริงแล้ว รายการดังกล่าวถือเป็นรายการที่ฝ่ายบริหารสามารถตกแต่งบัญชีขึ้นเองได้ ซึ่งแบบจำลอง The Modified Jones Model ได้ทำการแก้ไขโดยการหักรายการส่วนนี้ออก จึงทำให้ผลการตรวจสอบรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารมีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยแบบจำลองมีรูปแบบตามสมการ ดังนี้

$$NDAC_t = \alpha_1(1/A_{t-1}) + \alpha_2[(\Delta REV_t - \Delta REC_t)/A_{t-1}] + \alpha_3(PPE_t/A_{t-1}) \quad (3)$$

โดย $NDAC_t$ คือ รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร ณ ปีที่ t

ΔREV_t คือ การเปลี่ยนแปลงของรายได้ ระหว่างปีที่ t และปีที่ $t-1$

ΔREC_t คือ การเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้การค้าระหว่างปีที่ t และปีที่ $t-1$

PPE_t คือ ผลรวมรายการ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคา ณ ปีที่ t

A_t คือ สินทรัพย์รวม ณ ปีที่ t

$\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ คือ สัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมาณค่าของสมการถดถอย

เมื่อนำค่าของรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (NDAC) ที่คำนวณได้จากกระบวนการต่างๆ ข้างต้น ไปหักลบออกจากรายการคงค้างรวม (TAC) ผลที่ได้จะเป็นค่าของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (DAC) ซึ่งจะถูกใช้เป็นตัวแทนของการวัดค่าการจัดการกำไร โดยหากค่าที่ได้เป็นค่าลบแสดงว่าผู้บริหารมีการจัดการกำไรโดยทำให้กำไรลดลงจากที่ควรจะเป็น แต่หากมีค่าเป็นบวกแสดงว่าผู้บริหารมีการจัดการกำไรให้สูงเกินกว่าความเป็นจริง

บทบาทของกรรมการอิสระกับการจัดการกำไร

กรรมการอิสระถือเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของโครงสร้างคณะกรรมการบริษัทจดทะเบียนที่มีหน้าที่สำคัญในการดูแลตรวจสอบกระบวนการทำงานของฝ่ายบริหารได้อย่างเป็นอิสระโดยไม่ถูกครอบงำจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เพื่อถ่วงดุลอำนาจการตัดสินใจต่างๆ ภายในบริษัทด้วยการแสดงความเห็นสนับสนุนนโยบายที่เป็นประโยชน์ หรือคัดค้านการดำเนินการที่อาจเป็นการเอาเปรียบผู้ถือหุ้นและก่อให้เกิดผลเสียต่อกิจการ ซึ่งหากพิจารณาในแง่ของการจัดการกำไรอันเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของฝ่ายบริหารแล้ว กรรมการอิสระจึงอยู่ในสถานะของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการดูแลตรวจสอบเรื่องดังกล่าว

ทั้งนี้ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้เล็งเห็นบทบาทและความสำคัญของกรรมการอิสระ จึงได้มีความพยายามที่จะปรับปรุงกฎเกณฑ์ให้บริษัทจดทะเบียนมีการปรับเปลี่ยนจำนวนกรรมการอิสระเข้าไปในโครงสร้างคณะกรรมการให้มากขึ้น อีกทั้ง หลักฐานจากงานศึกษาวิจัยในอดีตก็ได้แสดงข้อสนับสนุนว่า การเพิ่มกรรมการอิสระเข้าไปในโครงสร้างคณะกรรมการจะช่วยส่งผลให้ระดับของการจัดการกำไรของบริษัทมีขนาดลดลงได้ เช่น งานศึกษาของ Peasnell Pope และ Young (2005) ที่ทำการศึกษาลงถึงอิทธิพลของจำนวนกรรมการอิสระที่ส่งผลต่อการจัดการกำไร โดยอาศัยข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนในประเทศอังกฤษ และใช้รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารในการวัดค่าการจัดการกำไร ซึ่งผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนของกรรมการที่มีความเป็นอิสระจะมีความสัมพันธ์ในเชิงลบหรือตรงกันข้ามกับพฤติกรรมในการจัดการกำไร ซึ่งคล้ายคลึงกับงานของ Klein (2002) ที่ทำการศึกษาค่าข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ NYSE และ NASDAQ ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ของจำนวนคณะกรรมการบริษัท กรรมการตรวจสอบ และสัดส่วนของกรรมการอิสระที่มีต่อการจัดการกำไรผ่านการวัดระดับความผิดปกติของรายการคงค้าง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การที่บริษัทมีจำนวนของคณะกรรมการอิสระสูงมากขึ้นจะช่วยส่งผลให้เกิดระดับที่ผิดปกติของรายการคงค้างลดน้อยลง นอกจากนี้ งานศึกษาของ Niu (2006) และ Cornett Marcus และ Tehranian (2007) ก็พบว่า การจัดการกำไรมีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับระดับความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัทเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ในงานศึกษาวิจัยบางส่วนก็เสนอผลลัพธ์ที่แตกต่างออกไป โดยมีการอธิบายว่าการเพิ่มจำนวนและสัดส่วนของกรรมการอิสระนั้นไม่ได้ส่งผลกระทบต่อหรือมีความสัมพันธ์ใดๆ ต่อการจัดการกำไรอย่างมีนัยสำคัญ (Abdullah and Nasir, 2004; Rahman and Ali, 2006; สุภารัตน์ ตราหยก, 2547) ซึ่งจากความขัดแย้งและไม่ชัดเจนในหลายส่วนของงานวิจัยที่กล่าวมา จึงทำให้การศึกษาเกี่ยวกับสัดส่วนกรรมการอิสระและการจัดการกำไรยังคงเป็นประเด็นที่น่าสนใจ และถูกยกขึ้นมาพิจารณาถกเถียงกันอย่างต่อเนื่อง

กฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระ

จากกฎเกณฑ์ในปัจจุบันของสำนักงาน ก.ล.ต. ที่ระบุให้บริษัทจดทะเบียนทุกบริษัทจะต้องมีจำนวนกรรมการอิสระเป็นสัดส่วนอย่างน้อย 1 ใน 3 ของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด และไม่ต่ำกว่า 3 คนนั้น แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะผลักดันให้บริษัทจดทะเบียนมีสัดส่วนของกรรมการอิสระเพิ่มมากขึ้น โดยเบื้องต้นได้ถูกเสนอเป็นเพียงข้อเสนอแนะว่าบริษัทจดทะเบียนควรที่จะปฏิบัติตามเกณฑ์ดังกล่าวแต่ไม่ได้เป็นการบังคับ ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงและประกาศให้ถือเป็นเกณฑ์บังคับปฏิบัติเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2551 แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดหลายประการทำให้บริษัทจดทะเบียนหลายแห่งไม่สามารถแต่งตั้งตำแหน่งกรรมการอิสระได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงทำให้มีการผ่อนผันระยะเวลาการบังคับใช้เกณฑ์ไปเป็นวันประชุมผู้ถือหุ้นปี พ.ศ. 2553 ดังนั้น กรอบระยะเวลาเพื่อศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง

กฎเกณฑ์จึงอาศัยข้อมูลประจำปี พ.ศ. 2550 เป็นตัวแทนข้อมูลที่เกิดขึ้นในช่วงก่อนการเปลี่ยนกฎเกณฑ์ (Pre-Regulatory Reforms) และ ใช้ข้อมูลประจำปี พ.ศ. 2554 เป็นตัวแทนข้อมูลที่เกิดขึ้นภายหลังการเปลี่ยนกฎเกณฑ์ (Post-Regulatory Reforms)

อย่างไรก็ตาม บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยประกอบไปด้วยบริษัทที่มีจำนวนและสัดส่วนของกรรมการอิสระแตกต่างกันไป ซึ่งเมื่อเริ่มมีการประกาศให้เปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์จะมีบริษัทบางส่วนที่ไม่ได้รับผลกระทบใดๆ เนื่องจากมีองค์ประกอบครบถ้วนตามข้อกำหนดอยู่แล้ว บริษัทในกลุ่มนี้จะเรียกว่ากลุ่มบริษัทที่เป็นไปตามเกณฑ์ (Compliant Firms) ในขณะที่บริษัทบางส่วนจะได้รับผลกระทบโดยตรงจากการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ เนื่องจากมีจำนวนหรือสัดส่วนกรรมการอิสระไม่เพียงพอ และต้องเพิ่มจำนวนกรรมการอิสระให้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้จะถูกเรียกว่า กลุ่มบริษัทที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ (Noncompliant Firms) ซึ่งภายหลังจากพ้นปี พ.ศ. 2553 ไปแล้ว บริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม จะมีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์ครบถ้วนเหมือนกันทั้งหมด

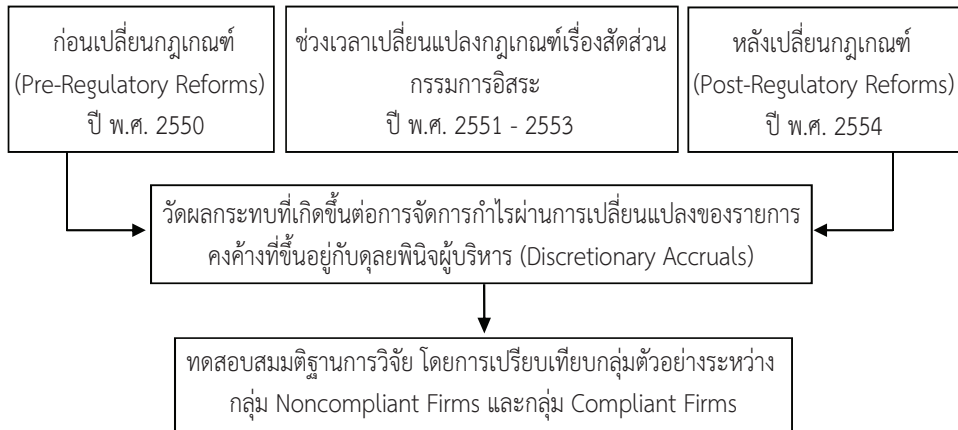
เนื่องด้วยวัตถุประสงค์สำคัญของการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระก็เพื่อเพิ่มอำนาจถ่วงดุลในการดูแลตรวจสอบฝ่ายบริหารของบริษัทจดทะเบียนซึ่งเป็นการสะท้อนถึงมุมมองของผู้ที่มีอำนาจกำกับดูแล (Regulator) ที่เชื่อว่ากฎเกณฑ์ใหม่จะเกิดประโยชน์มากกว่าเดิมในแง่ของการกำกับดูแลกิจการที่ดี อีกทั้งงานศึกษาในอดีตก็ให้ข้อสนับสนุนซึ่งแสดงให้เห็นว่าสัดส่วนของกรรมการอิสระจะมีความสัมพันธ์ในเชิงลบ หรือตรงกันข้ามกับพฤติกรรมในการจัดการกำไร (Klein, 2002; Peasnell et al., 2005) ดังนั้น เมื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 ประเภท โดยเทียบช่วงเวลาก่อนและหลังการเปลี่ยนกฎเกณฑ์ กลุ่มบริษัทที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ซึ่งจำเป็นต้องเพิ่มจำนวนกรรมการอิสระให้เป็นไปตามข้อกำหนด จึงควรจะต้องมีอำนาจถ่วงดุลและสามารถดูแลตรวจสอบฝ่ายบริหารของกิจการได้ดีขึ้น พร้อมทั้งส่งผลให้เกิดการจัดการกำไรที่ลดลง และควรที่จะต้องลดลงมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับกลุ่มบริษัทที่เป็นไปตามเกณฑ์ เนื่องจากบริษัทกลุ่มนี้ไม่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนสัดส่วนกรรมการอิสระเลยเพราะมีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์อยู่แล้ว

นอกจากนั้น งานศึกษาในอดีตที่ผ่านมายังปรากฏแนวคิดในการให้คำอธิบายเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการกำกับดูแลของกรรมการอิสระว่าอาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับต้นทุนในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสาร (Information Acquisition Cost) ของกิจการด้วย ซึ่ง Duchin Matsusaka และ Ozbas (2010) ได้อธิบายไว้ว่าหากกิจการมีต้นทุนการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารต่ำ โดยกรรมการอิสระสามารถรับทราบถึงกระบวนการและความเป็นไปในการดำเนินธุรกิจได้อย่างเพียงพอก็จะสามารถเสนอความคิดเห็นที่เกิดประโยชน์ต่อกิจการ และใช้บทบาทหน้าที่ในการขับเคลื่อนกลไกการกำกับดูแลกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ ระดับของต้นทุนการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารของกิจการจึงอาจจะส่งผลกระทบต่อ

ประสิทธิภาพในการกำกับดูแลและระดับการจัดการกำไรของกิจการที่แตกต่างกัน โดยหากกิจการมีต้นทุนในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารต่ำ หรือเป็นบริษัทที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้ง่ายก็ควรที่จะส่งผลให้บริษัทมีระดับการจัดการกำไรที่ลดลง เนื่องจากกรรมการอิสระสามารถแสดงบทบาทหน้าที่ได้ดีขึ้น จากที่กล่าวมาทั้งหมดจึงนำไปสู่สมมติฐานในการศึกษา ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการกำไรในช่วงก่อนและหลังการเปลี่ยนกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระ กลุ่มบริษัทที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ (Noncompliant Firms) จะมีการจัดการกำไรที่ลดลงมากกว่ากลุ่มบริษัทที่เป็นไปตามเกณฑ์ (Compliant Firms) อย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 2 บริษัทในกลุ่มที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ (Noncompliant Firms) และมีต้นทุนในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารต่ำจะมีระดับการจัดการกำไรที่ลดลงมากกว่ากลุ่มบริษัทที่เป็นไปตามเกณฑ์ (Compliant Firms) อย่างมีนัยสำคัญ

แผนภาพแสดงกรอบแนวคิดการศึกษา

3. ข้อมูลและวิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งได้แก่ รายงานประจำปีของบริษัท แบบรายงานข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รวมไปถึงข้อมูลในรายงานการเงิน Setsmart ฐานข้อมูล I/B/E/S และข้อมูลอื่นๆ ที่เก็บรวบรวมอยู่ในระบบเผยแพร่ข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยขอบเขตของกลุ่มประชากรจะประกอบไปด้วยบริษัททั้งหมดที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบเฉพาะเจาะจง โดยเลือกบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลรายงานการเงินต่อสาธารณชนครบถ้วน มีการปิดงวดบัญชีตรงตามปีปฏิทินปกติ และจดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตลอดช่วงปี พ.ศ. 2550 จนถึงสิ้นสุดปี พ.ศ. 2554 ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่อยู่ในหมวดกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์และกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ เนื่องจากบริษัทในกลุ่มและหมวดอุตสาหกรรมที่กล่าวมา มีรูปแบบการจัดทำรายงานทางการเงินและหลักเกณฑ์ในการควบคุมดูแลที่แตกต่างจากธุรกิจพาณิชย์ทั่วไป ผลจากการคัดเลือกตามเกณฑ์ดังกล่าวทำให้ได้จำนวนบริษัทที่ถูกคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 305 ตัวอย่าง

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรตาม คือ ค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจผู้บริหาร (|DAC|) โดยสาเหตุของการกำหนดเป็นค่าสัมบูรณ์เนื่องจากการศึกษานี้ต้องการที่จะวัดปริมาณ หรือขนาดของการจัดการกำไรโดยไม่คำนึงถึงรูปแบบของการจัดการกำไรว่าเป็นการทำให้กำไรในรายงานการเงินเพิ่มขึ้นหรือลดลง

2. ตัวแปรอิสระ เป็นตัวแปรที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อทำการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย

1) ตัวแปรแบ่งแยกคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างตามกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระ (Non_Compliance) เป็นตัวแปรหุ่น โดยแทนค่ากลุ่มบริษัทที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์เท่ากับ 1 และแทนค่ากลุ่มบริษัทที่เป็นไปตามเกณฑ์เท่ากับ 0

2) ตัวแปรระดับคะแนนของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร (Info_Score) โดยกระบวนการวัดค่าของตัวแปรอ้างอิงตามงานศึกษาของ Duchin และคณะ (2010) และ Anderson Duru และ Reeb (2009) ซึ่งใช้วิธีการสร้างระดับคะแนนของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากข้อมูล อัตราหมุนเวียนการซื้อขายหลักทรัพย์ (Turnover) ส่วนต่างของราคาเสนอซื้อเสนอขายหลักทรัพย์ (Bid-Ask Spread) จำนวนข้อมูลบทวิเคราะห์ที่การคาดการณ์กำไร (Analyst Coverage) และความผิดพลาดจากการพยากรณ์กำไร (Forecast Error)

โดยข้อมูลทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวนี้จะรวบรวมจากข้อมูลประจำปี พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นปีก่อนการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ของบริษัทกลุ่มตัวอย่างและจะถูกนำมาจัดแบ่งเป็น 5 ระดับ (Quintile Ranks) และแทนค่าในแต่ละระดับเป็นตัวเลขคะแนน 0, 0.25, 0.5, 0.75 และ 1 ตามลำดับ ซึ่งข้อมูลตัวแปรของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่ามากที่สุดจะถูกจัดอยู่ในช่วง Quintile ที่ระดับสูง โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 1 และในทางกลับกัน ข้อมูลของตัวแปรที่มีค่าน้อยก็จะถูกจัดอยู่ในช่วง Quintile ที่ระดับล่าง โดยมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับศูนย์ ยกเว้นเฉพาะข้อมูลตัวแปร Bid-Ask Spread และ Forecast Error ที่จะทำการกลับข้อมูล (Reverse Ranks) ซึ่งข้อมูลที่มีค่าน้อยจะตกอยู่ในช่วง Quintile ที่ระดับสูง ส่วนค่าที่มากที่สุดจะตกอยู่ในช่วง Quintile ระดับล่าง ทั้งนี้ ตัวแปรระดับคะแนนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของบริษัทกลุ่มตัวอย่างแต่ละแห่งก็คือ ค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนจากข้อมูลทั้ง 4 ประเภทข้างต้น โดยระดับคะแนนของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สูงจะสะท้อนให้เห็นว่า บริษัทนั้นสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย หรือเป็นบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลความเป็นไปของกิจการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึง แต่หาระดับคะแนนของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่ำก็จะสะท้อนความหมายในทิศทางตรงกันข้าม

3) ตัวแปรที่มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน (Non_Compliance x Info_Score) เป็นตัวแปรที่เกิดจากคะแนนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร (ช่วงระดับคะแนนต่ำสุดจนถึงสูงสุดอยู่ระหว่าง 0-1) ทำปฏิสัมพันธ์ร่วมกันกับตัวแปรแบ่งแยกคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างตามกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระ

3. ตัวแปรควบคุม เป็นตัวแปรที่ถูกนำมาใช้ควบคุมผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ ซึ่งอาจจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการจัดการกำไร โดยอ้างอิงจากงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง (DeFond and Jiambalvo, 1994; Peasnell et al., 2005) ประกอบไปด้วย จำนวนกรรมการอิสระ (IND) ขนาดของกิจการ (Size) สภาพเสี่ยงทางการเงิน (LEV) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราส่วนมูลค่าตลาดเทียบกับมูลค่าทางบัญชีของกิจการ (MB) และกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการ (CF)

นอกจากนั้น ยังมีการกำหนดตัวแปรเพื่อควบคุมประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง (Industry Control) ซึ่งประกอบไปด้วย 7 กลุ่มอุตสาหกรรม คือ 1) เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 2) สินค้าอุปโภคและบริโภค 3) สินค้าอุตสาหกรรม 4) อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 5) ทรัพยากร 6) บริการ และ 7) เทคโนโลยี โดยตัวแปรควบคุมกลุ่มอุตสาหกรรมนี้จะมีคุณสมบัติเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) จำนวนทั้งสิ้น 6 ตัวแปร ซึ่งในที่นี้ ตัวแปรทั้งหมดจะถูกแทนความหมายด้วยสัญลักษณ์ Indus ในสมการแบบจำลองที่ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ศึกษา

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการรวบรวมข้อมูลทางสถิติที่จำเป็นในตัวแปรประเภทต่างๆ และทำการวิเคราะห์โดยอาศัยสถิติเชิงพรรณนา พร้อมทั้งแสดงข้อมูลในรูปแบบความถี่ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การศึกษานี้เป็นข้อมูลประเภทภาคตัดขวาง (Cross Sectional Data) ซึ่งจะถูกนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณด้วยวิธีกำลังสองที่น้อยที่สุด (Ordinary Least Squares) เพื่อทดสอบผลกระทบหรือความสัมพันธ์ของตัวแปรประเภทต่างๆ ตามสมมติฐานการศึกษา โดยมีสมการแบบจำลองที่ใช้ทดสอบ ดังนี้

$$\Delta|DAC| = \beta_0 + \beta_1 \text{Non_Compliance} + \beta_2 \text{Info_Score} + \beta_3 (\text{Non_Compliance} \times \text{Info_Score}) + \beta_4 \Delta \text{IND} + \beta_5 \Delta \text{Size} + \beta_6 \Delta \text{LEV} + \beta_7 \Delta \text{ROA} + \beta_8 \Delta \text{MB} + \beta_9 \Delta \text{CF} + \beta_{10-15} \text{Indus} + \beta$$

ทั้งนี้ Δ คือ สัญลักษณ์แสดงผลต่างของข้อมูลตัวแปรระหว่างปี พ.ศ. 2550 และปี พ.ศ. 2554 ที่เปลี่ยนแปลงไป

β_i คือ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

β_{10-15} คือ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม (Indus) ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรหุ่นจำนวน 6 ตัวแปร

4. ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

ผลการศึกษาที่ได้จะจัดแสดงตามขั้นตอนที่ได้ศึกษาคือ ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน ซึ่งจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปรในช่วงก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ และทดสอบสมมติฐานงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทางสถิติพื้นฐานโดยแบ่งแยกกลุ่มตัวอย่างตามกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระ

ปี พ.ศ. 2550 (Pre-Regulatory Reforms)	Noncompliant Firms				Compliant Firms			
	Mean	S.D.	Max	Min	Mean	S.D.	Max	Min
สัดส่วนกรรมการอิสระ (เปอร์เซ็นต์)	0.230	0.072	0.308	0.000	0.408	0.086	0.714	0.333
จำนวนกรรมการอิสระ (คน)	2.676	0.897	4.000	0.000	3.869	1.150	10.000	3.000

ปี พ.ศ. 2554 (Post-Regulatory Reforms)	Noncompliant Firms				Compliant Firms			
	Mean	S.D.	Max	Min	Mean	S.D.	Max	Min
สัดส่วนกรรมการอิสระ (เปอร์เซ็นต์)	0.378	0.062	0.667	0.333	0.424	0.093	0.778	0.333
จำนวนกรรมการอิสระ (คน)	4.152	1.036	8.000	3.000	4.025	1.254	10.000	3.000

ดังที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้ว่า การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระนั้นจะมีช่วงระยะเวลาการดำเนินการอยู่ระหว่างปี พ.ศ. 2551-2553 โดยการศึกษาครั้งนี้กำหนดให้ปี พ.ศ. 2550 เป็นปีตัวแทนของข้อมูลช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ และ ปี พ.ศ. 2554 เป็นปีตัวแทนของข้อมูลช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์

ซึ่งจากตารางที่ 1 จะพบว่า ในปี พ.ศ. 2550 กลุ่ม Noncompliant Firms มีโครงสร้างสัดส่วนของกรรมการอิสระโดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 23 และมีค่าเฉลี่ยของจำนวนกรรมการอิสระที่ 2.676 ซึ่งไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระ แต่สำหรับปี พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นปีตัวแทนข้อมูลช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์จะพบว่า บริษัทในกลุ่ม Noncompliant Firms ได้ทำการเพิ่มจำนวนและสัดส่วนกรรมการอิสระจนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทั้งหมด โดยมีสัดส่วนของกรรมการอิสระโดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 37.8 และจำนวนกรรมการอิสระโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 4.15 ในขณะที่กลุ่ม Compliant Firms จะมีคุณสมบัติเป็นไปตามกฎเกณฑ์อยู่แล้วทั้งช่วงก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ ซึ่งในกลุ่มนี้พบว่า ตัวเลขข้อมูลค่าเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2554 มีการปรับเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2550 เพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยปี พ.ศ. 2550 มีค่าเฉลี่ยของสัดส่วนกรรมการอิสระอยู่ที่ร้อยละ 40.8 ก่อนจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 42.4 ในปี พ.ศ. 2554 ในขณะที่จำนวนกรรมการอิสระในปี พ.ศ. 2550 มีค่าเฉลี่ยที่ 3.87 และเพิ่มเป็น 4.02 ในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นช่วงภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์

สำหรับการคำนวณข้อมูลของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (DAC) ซึ่งเป็นตัวแทนการวัดค่าการจัดการกำไรของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น ขั้นตอนแรกจะต้องทราบค่าของรายการคงค้างรวม (TAC) ก่อน โดยสามารถคำนวณได้จากวิธีตามแนวคิดกระแสเงินสด (The Cash Flow Approach: $TAC = NI - CFO$) จากนั้นจึงทำการตรวจสอบค่าของรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (NDAC) โดยอาศัยแบบจำลอง The Modified Jones Model ซึ่งกระบวนการคำนวณในส่วนนี้จะต้องทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยนำค่า TAC ที่ได้จากการคำนวณขั้นแรกมาใส่ตามสมการ คือ $TAC_t / (1/A_{t-1}) = \alpha_1(1/At-1) + \alpha_2(\Delta REV_t / A_{t-1}) + \alpha_3(PPET/A_{t-1})$ (ในที่นี้จะเรียกสมการนี้ว่า สมการ A) เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์ α_1 α_2 และ α_3 ออกมาก่อน ทั้งนี้ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของสมการดังกล่าวถูกแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ α_1 α_2 และ α_3 ที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	
	ปี พ.ศ. 2550 (ก่อน)	ปี พ.ศ. 2554 (หลัง)
$(1/A_{t-1})$	-1,875.37 (-0.233)	-3,964.15 (-0.437)
$(\Delta REV_t / A_{t-1})$	0.13732*** (4.926)	0.17733*** (6.537)
$(PPET/A_{t-1})$	-0.05156*** (-3.538)	-0.07997*** (-4.746)

*, ** และ *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 0.10, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ โดยตัวเลขในวงเล็บคือค่าสถิติ t-test

ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากตารางที่ 2 นี้จะถูกนำไปใช้แทนค่าในแบบจำลอง The Modified Jones Model ตามสมการ $NDAC_t = \alpha_1(1/A_{t-1}) + \alpha_2[(\Delta REV_t - \Delta REC_t)/A_{t-1}] + \alpha_3(PPET/A_{t-1})$ (ในที่นี้จะเรียกสมการนี้ว่า สมการ B) เพื่อคำนวณเป็นค่าของรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร หรือตัวแปร NDAC ออกมา และเมื่อนำตัวแปรตามของสมการ A และ สมการ B ซึ่งก็คือค่ารายการคงค้างรวม (TAC) และรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (NDAC) มาหักลบกัน ผลจะกลายเป็นค่ารายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (DAC) หรือค่าการจัดการกำไร โดยค่าที่ได้จะถูกคิดเป็นอัตราส่วนเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมของแต่ละบริษัทกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำไปใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ศึกษาต่อไป

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลทางสถิติพื้นฐาน และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในช่วงก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

Compliant Firms	ค่าเฉลี่ย (Mean)		t-stat	p-value	เปลี่ยนแปลง (Δ)			
	ปี พ.ศ.2550 (ก่อน)	ปี พ.ศ. 2554 (หลัง)			Mean	S.D.	Max	Min
DAC	0.081	0.082	-0.062	0.951	0.001	0.125	0.534	-0.546
IND	3.869	0.424	-1.258	0.209	0.169	0.059	3.000	-1.000
Size	15.103	15.314	-1.312	0.191	0.211	0.469	3.328	-0.922
LEV	0.449	0.478	-1.149	0.251	0.029	0.152	0.572	-0.528
ROA	0.074	0.086	-1.030	0.304	0.012	0.121	0.635	-0.401
MB	1.740	1.583	0.835	0.404	-0.059	1.597	6.810	-8.050
CF	0.075	0.059	1.124	0.262	-0.016	0.166	0.551	-1.070
Noncompliant Firms								
DAC	0.090	0.090	-0.009	0.993	0.000	0.162	0.739	-1.272
IND	2.676	4.152	-13.105	0.000	1.490	0.103	6.000	-1.000
Size	14.965	15.197	-1.281	0.201	0.231	0.534	3.821	-1.173
LEV	0.405	0.431	-1.002	0.317	0.026	0.178	0.878	-0.418
ROA	0.082	0.084	-0.156	0.876	0.002	0.116	0.258	-0.753
MB	1.629	1.976	-1.489	0.137	0.373	1.421	5.706	-7.632
CF	0.084	0.079	0.251	0.801	-0.005	0.166	1.194	-0.665

จากตารางที่ 3 เป็นการแสดงสถิติเชิงพื้นฐานของข้อมูลตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์การศึกษาทั้งหมด โดยพบว่าภายหลังจากบังคับใช้กฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระ ค่าเฉลี่ยตัวของกลุ่มตัวอย่างทั้ง Noncompliant Firms และ Compliant Firms มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันเกือบทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ยกเว้นตัวแปรกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการ (CF) ที่เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ลดลง และมีเพียงอัตราส่วนมูลค่าตลาดเทียบกับมูลค่าทางบัญชีของกิจการ (MB) เท่านั้นที่ค่าเฉลี่ยของตัวแปรเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ตรงข้ามกัน โดยกลุ่ม Noncompliant Firms มีค่าการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 0.373 ในขณะที่กลุ่ม Compliant Firms มีค่าการเปลี่ยนแปลงลดลงโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 0.059

ในขณะที่การทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยอาศัยสถิติ t-test ในการทดสอบ ผลพบว่า ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระ รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับการดุลยพินิจของผู้บริหารซึ่งเป็นตัวแทนของการวัดค่าการจัดการกำไร ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนั้น ผลลัพธ์ในการทดสอบตัวแปร

ธิดุณ สุภาสัย ชัยวุฒิ ตั้งสมชัย / การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เกี่ยวกับกรรมการอิสระและ....

ควบคุมอื่นๆ ก็ได้ผลที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ยกเว้นเพียงตัวแปรจำนวนกรรมการอิสระ (IND) ในกลุ่ม Noncompliant Firms ที่พบว่ามีความแตกต่างของข้อมูลระหว่างช่วงก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่บริษัทในกลุ่มดังกล่าว จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของกฎเกณฑ์โดยการเพิ่มจำนวนกรรมการอิสระให้เป็นไปตามข้อกำหนด

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลทางสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ถูกนำมาสร้างเป็นระดับคะแนนของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ข้อมูลตัวแปร	Noncompliant Firms				Compliant Firms			
	Mean	S.D.	Max	Min	Mean	S.D.	Max	Min
1) Turnover	0.939	0.182	10.336	0.0007	1.303	0.227	8.943	0.002
2) Bid-Ask Spread	0.034	0.004	0.294	0.0009	0.023	0.002	0.192	0.0057
3) Analyst Coverage	1.422	0.149	3.091	0.0000	1.495	0.127	3.135	0.0000
4) Forecast Error	0.161	0.103	0.406	0.0010	0.042	0.012	0.7311	0.0006
Info_Score	0.372	0.297	0.938	0.000	0.469	0.261	1.000	0.000

จากตารางที่ 4 เป็นการแสดงข้อมูลทางสถิติพื้นฐานของตัวแปรทั้ง 4 ประเภท ที่ถูกนำมาใช้สำหรับการตรวจสอบระดับคะแนนของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร (Info_Score) ของบริษัทกลุ่มตัวอย่าง โดยพบว่า บริษัทในกลุ่ม Compliant Firms จะมีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร อยู่ที่ 0.469 ในขณะที่กลุ่ม Noncompliant Firms จะมีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนอยู่ที่ 0.372

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ในการทดสอบสมมติฐานของงานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณด้วยวิธีประมาณค่าพารามิเตอร์แบบกำลังสองที่น้อยที่สุด จะต้องมีการตรวจสอบปัญหาเกี่ยวกับข้อสมมติพื้นฐานของการประมาณค่าให้เรียบร้อยก่อนเพื่อช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือแก่ผลการทดสอบให้มากยิ่งขึ้น โดยในการศึกษานี้ ได้ทำการตรวจสอบปัญหา Heteroskedasticity ด้วยวิธี Breusch-Pagan-Godfrey ซึ่งพบว่าข้อมูลแบบจำลองมีค่า Obs * R-Squared เท่ากับ 14.5164 และ ค่า P-Value เท่ากับ 0.4120 นอกจากนี้ยังได้ทำการตรวจสอบปัญหา Multicollinearity โดยใช้วิธีพิจารณาจากค่าสถิติ Variance Inflation Factors (VIF) ซึ่งควรมีค่าไม่เกิน 5 จึงเพียงพอจะสรุปได้ว่าการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณไม่มีปัญหาเรื่อง Multicollinearity เกิดขึ้น (Gujarati and Porter, 2009) โดยค่าสถิติ VIF ของแต่ละตัวแปรถูกแสดงไว้ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าสถิติ Variance Inflation Factors (VIF) ของตัวแปร

ตัวแปร	VIF
Non_Compliance	3.4756
Non_Compliance X Info_Score	4.1652
Info_Score	2.5728
IND	1.3825
Size	1.2704
LEV	1.2687
ROA	1.3050
MB	1.2307
CF	1.1647

ธิดุณ สุภาลัย ชัยวุฒิ ตั้งสมชัย / การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เกี่ยวกับกรรมการอิสระและ....

ทั้งนี้ ภายหลังจากได้ทำการตรวจสอบปัญหาและได้ผ่านเงื่อนไขตามรายละเอียดข้างต้นเรียบร้อยแล้ว ในขั้นตอนถัดไปจะเป็นการนำข้อมูลเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ซึ่งผลที่ได้แสดงให้เห็นตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลอง
Intercept	0.0316 (1.041)
Non_Compliance	0.0362 (1.450)
Non_Compliance X Info_Score	-0.0971** (-2.046)
Info_Score	0.0048 (0.132)
Δ IND	-0.0002 (-0.037)
Δ Size	-0.0117 (-0.701)
Δ LEV	-0.0367 (-0.790)
Δ ROA	0.0052 (0.072)
Δ MB	0.0076* (1.643)
Δ CF	-0.2290*** (-5.483)
Industry Control (Indus)	Yes
Number of Observations	305
R-Squared	0.1478
Adjusted R-Squared	0.1036

* , ** และ *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 0.10, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ โดยตัวเลขในวงเล็บคือค่าสถิติ t-test

ในการทดสอบสมมติฐานที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของการจัดการกำไรในช่วงก่อนและหลังการเปลี่ยนกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระระหว่างกลุ่ม Noncompliant Firms และกลุ่ม Compliant Firms โดยพิจารณาจากตัวแปร Non_Compliance ตามตารางที่ 6 พบว่าบริษัทในกลุ่ม Noncompliant Firms ไม่ได้มีระดับการจัดการกำไรลดลงอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับกลุ่ม Compliant Firms (ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0362, ค่าสถิติ t-test เท่ากับ 1.450) ในขณะที่การทดสอบสมมติฐานที่ 2 ซึ่งทำการทดสอบผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการจัดการกำไรโดยพิจารณาถึงเรื่องต้นทุนการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารของแต่ละบริษัทพร้อมด้วย ผลพบว่า ในตัวแปร Non_Compliance x Info_Score มีค่าสถิติ t-test เท่ากับ -2.046 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงให้เห็นว่า ระดับคะแนนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมีผลกระทบต่อ การลดลงของการจัดการกำไรภายหลังการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระในกลุ่ม Noncompliant Firms มากกว่ากลุ่ม Compliant Firms อย่างมีนัยสำคัญ โดยค่าสัมประสิทธิ์แสดงค่าเท่ากับ 0.0971 ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า คะแนนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เพิ่มขึ้นทุกๆ 0.25 หรือเท่ากับหนึ่งช่วงระดับคะแนน จะส่งผลกระทบต่อ การลดลงของการจัดการกำไร (IDAC) ของบริษัทกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.02427 หรือคิดเป็นขนาด 2.43% ของสินทรัพย์รวม ทั้งนี้บริษัทที่มีระดับคะแนนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สูงมากขึ้น (ต้นทุนการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารต่ำ) ก็จะส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงที่ลดลงของการจัดการกำไรในขนาดที่มากขึ้นตาม ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ต้นทุนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของบริษัทจดทะเบียนมีส่วนสำคัญต่อการช่วยสนับสนุนให้กฎเกณฑ์เรื่องกรรมการอิสระแสดงประสิทธิภาพได้ดีมากขึ้น และส่งผลให้เกิดการจัดการกำไรที่ลดน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ Duchin และคณะ (2010) ที่พบว่ากรรมการอิสระที่เพิ่มเข้ามาในโครงสร้างคณะกรรมการตามกฎหมายจะสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เมื่อบริษัทหรือกิจการนั้นๆ มีต้นทุนในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารต่ำ

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาตัวแปรควบคุมที่ถูกนำมาใช้ในการทดสอบในแบบจำลอง พบว่า มีเพียงตัวแปรการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนมูลค่าตลาดต่อมูลค่าทางบัญชี (ΔMB) และการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการ (ΔCF) เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของการจัดการกำไรอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 และ 0.01 โดยตัวแปร ΔMB มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0076 ซึ่งหมายความว่า หากอัตราส่วนมูลค่าตลาดมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากเดิม 0.01 เท่า หรือ 1% จะส่งผลกระทบต่อ การจัดการกำไรเพิ่มขึ้น 0.000076 หรือคิดเป็น 0.0076% ของสินทรัพย์รวม ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้มีความสอดคล้องกับงานศึกษาของ Chung และ Kallapur (2003) และ พรทิภา ขาวสอาด (2555) ทั้งในแง่ของทิศทางความสัมพันธ์ และขนาดของผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการจัดการกำไร โดยพบว่า มูลค่าการตลาดอันเป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงมุมมองด้านโอกาสในการเติบโตของบริษัทนั้น จะมีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการจัดการกำไร แต่ขนาดของผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการจัดการกำไรจะเป็นสัดส่วนที่ไม่มากนัก เมื่อเทียบกับตัวแปรควบคุมอื่นๆ ที่สะท้อนสถานะการดำเนินงานธุรกิจที่แท้จริงของบริษัท

ในขณะที่ตัวแปร ΔCF ซึ่งเป็นอัตราส่วนของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการเทียบกับสินทรัพย์รวม พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.2290 ซึ่งหมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการจัดการกำไร โดยหากอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.01 เท่า หรือ 1% จะส่งผลให้การจัดการกำไรลดลง 0.00229 หรือคิดเป็น 0.229% ของสินทรัพย์รวม ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับงานศึกษาของ Peasnell และคณะ (2005) และ Chung และ Kallapur (2003) ที่บ่งชี้ว่ากระแสเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการถือเป็นตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการกำไรสูง เนื่องจากเป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงศักยภาพและความสามารถในการประกอบธุรกิจ อีกทั้งยังบ่งบอกถึงความสามารถในการบริหารงานของฝ่ายบริหารด้วย ซึ่งหากสถานะของกิจการโดยเฉพาะกระแสเงินสดที่ได้มาจากการดำเนินงานมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ย่ำแย่ลง ก็จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ฝ่ายบริหารกระทำการจัดการกำไรเพิ่มมากขึ้น

5. สรุปผลการศึกษา

งานศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนของกรรมการอิสระที่ส่งผลต่อการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ผลจากการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระซึ่งกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะต้องมีกรรมการอิสระอย่างน้อย 3 คน และมีสัดส่วนไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสามของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมดนั้น ไม่ได้ช่วยให้กลุ่มบริษัทที่เดิมมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามกฎเกณฑ์ดังกล่าว มีระดับการจัดการกำไรเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น หรือมีค่าลดลงอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับกลุ่มบริษัทที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์อยู่แล้ว

อย่างไรก็ตาม กลับพบหลักฐานซึ่งบ่งชี้ให้เห็นว่า ระดับของต้นทุนการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารจะส่งผลกระทบต่อผลกำไรของการจัดการกำไรในกลุ่มบริษัทที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ มากกว่ากลุ่มบริษัทที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์อยู่แล้วอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระนี้จะช่วยส่งผลในทิศทางที่ดีมากกว่าในบริษัทกลุ่มตัวอย่างที่มีต้นทุนการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารต่ำ แต่ยังไม่มีความมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะส่งผลกระทบต่อผลกำไรของการจัดการกำไรของบริษัททั้งหมดในภาพรวม ดังนั้น หากพิจารณาเฉพาะผลกระทบในประเด็นของเรื่องการจัดการกำไรแล้ว กฎเกณฑ์เรื่องสัดส่วนกรรมการอิสระในปัจจุบันจึงควรที่จะต้องมีการพิจารณาปรับปรุงให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ การปรับปรุงกฎเกณฑ์โดยการเพิ่มจำนวนหรือสัดส่วนของกรรมการอิสระให้มากขึ้นจากปัจจุบัน อาจจะต้องเผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดหลายๆ ประการ เช่น ภาระเรื่องต้นทุนค่าใช้จ่ายที่บริษัทจดทะเบียนจะต้องแบกรับเพิ่ม รวมไปถึงปัญหา

การขาดแคลนกรรมการอิสระที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เป็นต้น การกำหนดแนวทางเพื่อผลักดันให้ฝ่ายบริหารในบริษัทจดทะเบียนทำการเปิดเผยข้อมูลอันเป็นประโยชน์เกี่ยวกับความเป็นไปในการดำเนินธุรกิจให้มากขึ้น จึงถือเป็นทางเลือกหนึ่งที่ฝ่ายผู้มีส่วนที่กำกับดูแลควรจะนำมาพิจารณา เนื่องจากผลการศึกษาค้นคว้าได้บ่งชี้ว่า บริษัทที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายหรือมีต้นทุนในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารต่ำนั้น จะช่วยส่งเสริมให้กรรมการอิสระสามารถแสดงบทบาทหน้าที่ตามกลไกของการกำกับดูแลกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยส่งผลให้บริษัทมีระดับของการจัดการกำกับดูแลน้อยลงอย่างมีนัยสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

- พรทิศา ชาวสอาด. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการจัดการกำกับดูแล: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 9(2), 29-34.
- สุดารัตน์ ตราหยก. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำกับดูแลและการกำกับดูแลของบริษัทที่ออกหุ้นเพิ่มทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย. (2558). *Chairman Role in Building Independence Across the Board*. ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2559, จาก <http://www.thai-iod.com/th/publications.asp?id=278>.

References

- Abdullah, S. N., & Nasir, M. N. (2004). Accrual Management and the Independence of the Board of Directors and Audit Committees. *Journal of Economics and Management*, 12(1), 49-80.
- Anderson, R., Duru, A., & Reeb, D. (2009). Founders, Heirs, and Corporate Opacity in the United States. *Journal of Financial Economics*, 92(2), 205-222.
- Chung, H., & Kallapur, S. (2003). Client Importance, Nonaudit Services, and Abnormal Accruals. *The Accounting Review*, 78, 931-955.
- Cornett, M. M., Marcus, A. J., & Tehranian, H. (2007). Corporate Governance and Pay for Performance: The Impact of Earnings Management. *Journal of Financial Economics*, 87, 357-373.

- Dechow, P., Sloan, R., & Sweeney, A.P. (1995). Detecting Earning Management. *The Accounting Review*, *70*(2), 193-225.
- DeFond, M. L., & Jiambalvo, J. (1994). Debt Covenant Violation and Manipulation of Accruals. *Journal of Accounting Economics*, *17*, 145-176.
- Duchin, R., Matsusaka, J. G., & Ozbas, O. (2010). When Are Outside Directors Effective? *Journal of Financial Economics*, *96*(2), 195-214.
- Gujarati, D. M., & Porter, D. C. (2009). Basic Econometrics (5th). Singapore.
- Healy, P. M., & Wahlen, J. M. (1999). A Review of Earnings Management Literature and Its Implications for Standard Setting. *Accounting Horizons*, *13*, 365-383.
- Hribar, P., & Collins, D. W. (2002). Errors in Estimating Accruals: Implications for Empirical Research. *Journal of Accounting Research*, *40*, 105-134.
- Khawsa-ad, P. (2012). The Factors Relating to Earning Management: The Evidences from the Stock Exchange of Thailand. *Sripatum Chonburi Journal*, *9*(2), 29-34. (in Thai).
- Klein, A. (2002). Audit Committee, Board of Director Characteristics, and Earnings Management. *Journal of Accounting and Economics*, *33*, 375-400.
- McKee, T. E. (2005). Earnings Management: An Executive Perspective. *Thomson*, *63*, 1-31.
- Niu, F. F. (2006). Corporate Governance and the Quality of Accounting Earnings: A Canadian Perspective. *International Journal of Managerial Finance*, *2*(4), 302-327.
- Peasnell, K. V., Pope, P. F., & Young, S. (2005). Board Monitoring and Earnings Management: Do Outside Directors Influence Abnormal Accruals? *Journal of Business Finance and Accountings*, *32*, 1311-1346.
- Rahman, A. R., & Ali, F. H. (2006). Board, Audit Committee, Culture and Earnings Management: Malaysian Evidence. *Managerial Auditing Journal*, *21*(7), 783-804.
- Thai Institute of Directors (2015). Chairman Role in Building Independence Across the Board. Retrieved June 18, 2016, from <http://www.thai-iod.com/th/publications.asp?id=278>. (in Thai).
- Trayok, S. (2004). The Relationship between Earnings Management and Corporate Governance of Seasoned Equity Offering Firms. M.Acc. Thesis, Chulalongkorn University. (in Thai).